

комерційних банків знизилась до 81, серед яких 23 банки зі 100% іноземним капіталом. Провівши аналіз кількості збанкрутілих банків за цей період, варто зазначити, що більшість банкрутств припадає на невеликі банки, які не мали достатнього рівня ділової репутації. Поряд з цим, для банків з іноземним капіталом ділова репутація – це частина корпоративної культури, яка проявляється і в обслуговуванні, і в підходах до роботи, і в цінностях.

Враховуючи все вище перелічене слід зазначити, що система управління ризиком репутації повинна охоплювати [1]:

- політику й положення щодо управління ризиком репутації, які мають бути розглянуті та затверджені відповідно до обраної банком форми корпоративного управління. Ця політика і положення повинні періодично переглядатися, та охоплювати стандарти роботи з клієнтами та іншими зовнішніми сторонами, роботи з інформацією та наймання персоналу з відповідною позитивною репутацією;
- інформаційну систему управління (форми звітності, схема документообігу тощо) для спостережної ради, правління або профільних колегіальних органів банку щодо моніторингу вразливості всіх видів діяльності банку до ризику репутації;
- процес контролю за репутацією клієнтів банку для уникнення контактів із клієнтами з незадовільною репутацією, що (контакти) можуть негативно вплинути на репутацію самого банку.

В наш час проблема репутаційного ризику постає досить гостро, але головна його особливість полягає в тому, що цей ризик супроводжує банк протягом усього життєвого циклу, тому від нього не можна позбутися, уникнути або звести до нуля. Можна тільки оптимізувати його вплив шляхом раціонального й адекватного управління.

Література:

1. Маслова Н.О. Актуальные вопросы управления репутационным риском банка // Науковий збірник Казанського економічного університету. – 2013 р. – №6 – С. 28-35.

2. Основні показники діяльності банків України. URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art>.

3. Торяник Ж. І. Бездоганна ділова репутація як основа формування клієнтської бази банку / Ж. І. Торяник, В. Ю. Колісниченко / Економічні науки. Серія «Економіка та менеджмент»: збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. – Випуск 13 (50). – Луцьк, 2016. – С. 271–278.

Ярослав БУЧАК

*студент факультет економіки та управління
Тернопільський національний економічний університет*

Науковий керівник:

викладач кафедри банківської справи Сегеда Л.М.

РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННИХ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ

Останнім часом у всьому світі відбувається поступове звуження сфери використання готівки та паперових платіжних документів, а на противагу цьому збільшується використання нових альтернативних платіжних інструментів, серед яких електронні гроші є невід'ємним компонентом у сучасному Інтернет просторі.

Саме електронна форма грошей все ширше залучається до обігу і стає важливим інструментом фінансової інфраструктури економічно розвинутих країн. Не поступається цим тенденціям і Україна.

Зменшення обсягів готівкового обігу у нашій державі, перш за все пов'язано з тим, що організація та регулювання готівкового грошового обігу стають дедалі складнішими та дорожчими, що призводить до зростання витрат центрального та комерційних банків. Зважаючи на це, центральні банки більшості країн світу приділяють велику увагу не лише питанням можливих шляхів зменшення витрат на організацію та обслуговування готівкового грошового обігу, а й сучасним підходам щодо забезпечення належного рівня розвитку безготівкових платежів.[1 с. 82]

Електронні гроші – це одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж особа, яка їх випускає, і є грошовим зобов'язанням цієї особи, що виконується в готівковій або безготівковій формі. [2]

Нині в Україні безготівкові розрахунки і платежі здійснюються переважно за допомогою платіжних карток, які є одним із найбільш динамічних сегментів ринку роздрібних платежів.[1 с.82] Якщо емісія електронних грошей на карткових носіях (наперед оплачених карток міжнародних платіжних систем та електронних гаманців НСМЕП) за відсутності в законодавстві належних правових положень регулюється нормами щодо емісії платіжних карток і здійснюється в Україні лише банками, то системи розрахунків електронними грошима програмного типу (Інтернет гроші, технологія PayCash, WebMoney Transfer тощо) та небанківські емітенти цих грошей працюють в умовах правової невизначеності. Вони на власний ризик упроваджують сучасні схеми розрахунків, на свій розсуд дбають про захист користувачів та управляють фінансовими й нефінансовими ризиками сегментів ринку роздрібних платежів.[3]

Ринок платіжних карток в Україні почав формуватися ще у 1996 році, коли вітчизняними банками було емітовано перші картки міжнародних платіжних систем MasterCard International і Visa International. Основними економічними передумовами введення карток в Україні стали: зменшення витрат на підтримку готівкового грошового обігу, приєднання України до давно відомих механізмів електронних платежів, застосування безготівкових засобів платежу. [4]

Мережа ринку електронних грошей в Україні характеризується нерівномірністю поширення. Пропозиція електронних грошей залежить від багатьох факторів, недосконалість яких може стримувати їх розвиток, а саме: стимулів для споживачів, торговців, емітентів та посередників під час їх використання. Так, легкість використання пристроїв, на яких зберігаються електронні гроші, конфіденційність та безпека розрахунків будуть позитивно впливати на прагнення споживачів використовувати електронні гроші. Та все ж головним фактором виступає готовність населення прийняти нові технології. Очевидно, що гострою стримуючою причиною для використання електронних грошей в Україні є вкорінена звичка до використання готівки у роздрібних платежах. Щоб розпочати використовувати електронні гроші більшою мірою, необхідно мати більше впевненості та довіри до інноваційних платіжних засобів. [5 с. 83]

До труднощів розвитку систем електронних грошей слід також віднести психологічну невідповідність регулюючих органів, низький ступінь їх компетентності та неготовність органів контролю до запобігання можливим порушенням у цій сфері, боротьбі з ними. Необхідно швидко й чітко визначити ризик та вжити заходів для його запобігання, серед яких найбільшим є ризик неплатоспроможності емітентів. Нерозуміння цього може призвести до негативних наслідків, що вплине на довіру користувачів до різних видів електронних платежів.

Таким чином, саме центральний банк та держава в цілому є відповідальними за створення в Україні правової основи для гарантування надійності емітентів електронних грошей, а система розрахунків електронними грошима повинна бути безпечною та ефективною. Важливо також, щоб законодавство гарантувало рівні умови для провайдерів різних видів електронних грошей. [6 с.706]

В Україні, як і в світі, діють системи розрахунків електронними грошима як на програмній основі, так і на основі карток. Система першого типу, це перш за все WebMoney Transfer, яку представляє «Українське гарантійне агентство» (м. Київ) і «Інтернет.Деньги» (на технології PayCash). Електронні гроші на основі карток представлені, зокрема, офлайнними інструментами Національної системи масових електронних платежів (НСМЕП) і наперед оплаченими картками міжнародних карткових платіжних систем.

За останні роки на українському ринку платіжних послуг спостерігаються позитивні зрушення, а саме: зростання частки безготівкових платежів, збільшення кількості і обсягів операцій за платіжними картками, послаблення фінансових вимог до учасників ринку електронних платіжних систем з боку регулятора – Національного банку України. Однією з основних складових стрімкого розвитку електронних платіжних систем у світі є Інтернет торгівля, однак, на жаль, ця сфера у нашій країні розвивається набагато повільніше, аніж в сусідніх європейських державах. Тут ключовими факторами, що перешкоджають розвитку, виступають: високий рівень корупції, відсутність доступу до фінансових ресурсів, недовіра населення до електронних платіжних засобів. [1 с.87]

Саме платіжні картки у нашій країні займають особливе положення, оскільки на даний момент у нас ще доволі низький рівень персональних банківських послуг, і електронні гроші є єдиним поширеним способом безготівкових розрахунків для дуже великої кількості людей. Тому, запровадження розширення та удосконалення сфери електронних грошей нагально потребує подальших наукових розробок. І тут для більш успішного подальшого розвитку електронної форми грошей в Україні важливим є застосування виваженої правової регламентації, спрямованої, на підтримку їхнього розвитку. Але не варто забувати й про іншу сторону, що потребує уважного ставлення та виваженої політики банків щодо запобігання використанню електронних розрахунків з метою ухилення від оподаткування та контролю.

Література:

1. Циганов С.А. Розвиток електронних платіжних систем в Україні: міжнародний аспект та інституціональні засади/ Фінансовий простір – 2015-№3(19)- с.80-89
2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
3. Сенищ П. М. Світовий досвід та перспективи розвитку електронних грошей в Україні [Електронний ресурс] / П. М. Сенищ, В. М. Кравець. – К., 2008. – 149с. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=70690>.
4. Герасимова С. В. Тенденції запровадження карткових платіжних інструментів в Україні / С. В. Герасимова, І. О. Дмитрієва // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – № 3 (15). – С. 137–140.
5. Муржак Ю.В. Аналіз функціонування електронних грошей в Україні: проблеми та перспективи розвитку / Ю.В. Муржак. – К., 2013. – С. 83.
6. Батракова Т.І., Грінченко А.Ю. Проблеми та перспективи розвитку електронних грошей в Україні/ Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/118.pdf